

Występowanie i ochrona nietoperzy w budynkach mieszkalnych

Leszek Koziróg

Koło w Olsztynie

Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody

„Salamandra”

Prezentację przygotowano z wykorzystaniem materiałów z opracowania:

**Standardy montowania ukryć
dla ptaków i nietoperzy
jako element prac dociepleniowych**

Przemysław Wylegała
Radosław Dzięciołowski
Radosław Jaros

Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”

Wykonano na zlecenie Fundacji EkoFundusz

Poznań 2008

Rok nietoperza, czyli na co nietoperzowi budynek

Wiosna/Lato – czas kolonii rozrodczych

Lato/Jesień – gody, czas na amory

Zima – hibernacja, czas na sen

Gdzie mieszka nietoperz?

- szczeliny między płytami po ubytku fugi zabezpieczającej;
- szczeliny na łączeniach czterech płyt;
- przestrzenie pod parapetami;
- szczeliny przy framugach okien i pod balkonami;

Gdzie mieszka nietoperz? c.d.

- przestrzenie pod blachą na stropodachu, zabezpieczającą ściany zewnętrzne przed zaciekaniami (tzw. drempel);
- otwory wywietrzników;
- pustki w stropodachach;
- przestrzenie za drewnianymi (lub wykonanymi z innych materiałów) obiciami ścian

Nietoperze – gatunki specjalnej troski:

Mroczek późny

Karliki

Mroczek posrebrzany

Borowiec wielki

Skutki prac remontowych

- **redukcja kosztów ogrzewania**
- **oszczędność energii**
- **zamurowywanie żywych zwierząt**
- **utrata miejsc lęgowych ptaków i rozrodu nietoperzy**

Można pogodzić prace remontowe z ochroną ptaków i nietoperzy

Co należy robić?

- zabezpieczanie ostoi i stanowisk przed zagrożeniami zewnętrznymi
- wykonywanie zabiegów utrzymujących właściwy stan siedlisk zwierząt, poprzez ich odtwarzanie, budowanie sztucznych miejsc rozrodu,
- dostosowywaniu terminów i sposobów wykonywania prac budowlanych, remontowych i innych do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji
- obserwowanie i dokumentowanie (monitoring)

Kolejność postępowania

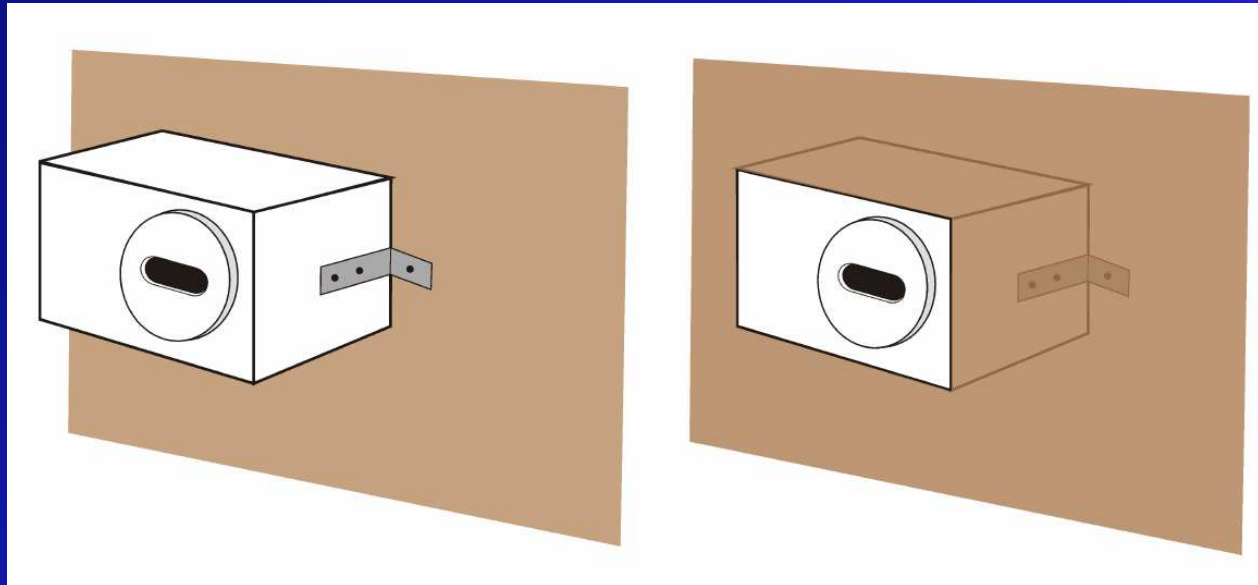
- planowanie inwestycji z uwzględnieniem działań związanych z ochroną nietoperzy
- obserwacje i inspekcje miejsc występowania – czerwiec/lipiec
- zabezpieczenie miejsc występowania – sierpień/wrzesień

- przystąpienie do inwestycji – ocieplenie i działania ochronne

Schronienia zastępcze – zasady ogólne

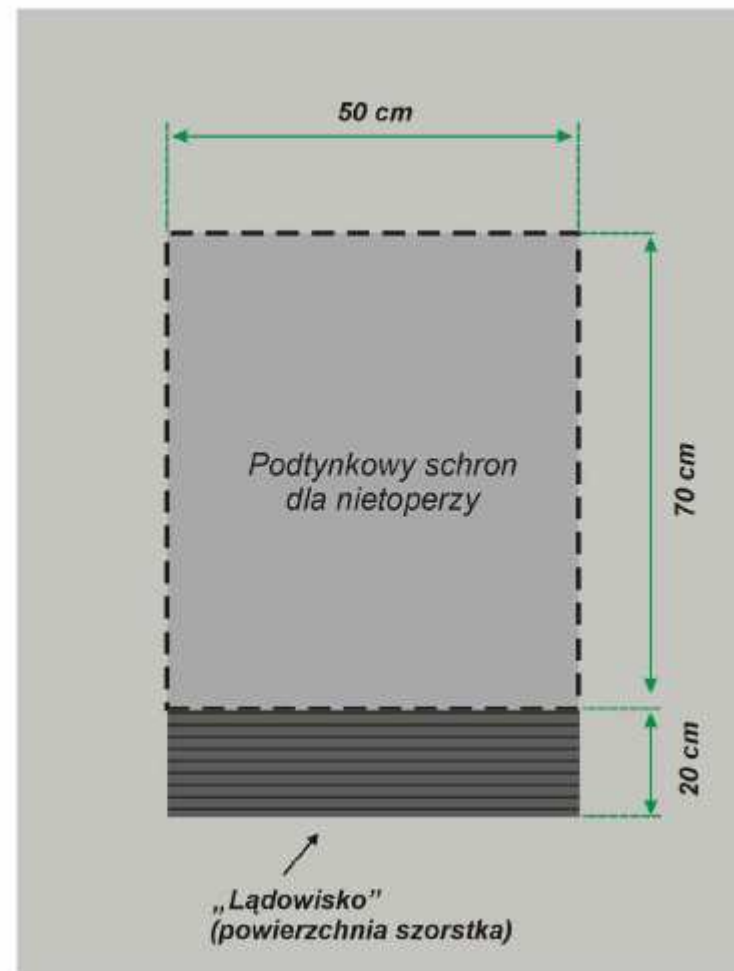
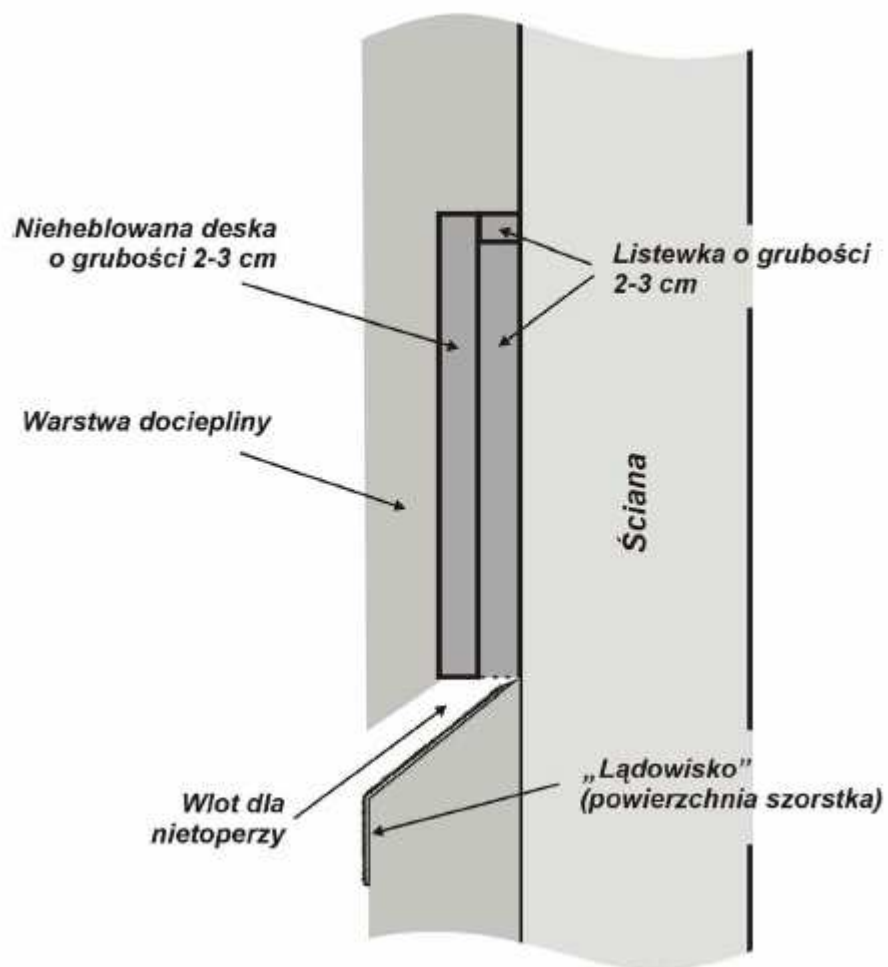
- właściwa rekompensata utraty schronień – uwzględnienie budynków niezasiedlonych przez nietoperze
- materiał: drewno (odpowiednia impregnacja), trocinobeton
- montaż w warstwie ociepliny lub na powierzchni (kontrola i wymiana skrzynek uszkodzonych, montaż w miejscach nie zagrażających przechodniom)

Schronienia zastępcze – zasady ogólne cd.

- **zawieszenie na odpowiedniej wysokości**
- **parametry termiczne skrzynek**
- **solidny montaż – metalowe uchwyty lub kołki rozporowe**
- **nadzór chiropterologa – sposób montażu i schematy rozmieszczeń**
- **rozwiązania alternatywne**

Schemat budowy schronu dla nietoperzy

Schemat rozmieszczenia schronów

- - skrzynka dla wróbla   ■ - skrzynka dla jerzyka   ■ - skrzynka dla pustulki   - - - - - wloty schronów podtynkowych dla nietoperzy

■ - skrzynka dla wróbla
 ■ - skrzynka dla jerzyka
 ■ - skrzynka dla pustulki
 - - - - - wloty schronów podtynkowych dla nietoperzy

Jak to wygląda?

Panel dostępowy

Skrzynka dla jaskółek i nietoperzy

**Wpływ remontów – aspekty prawne
(ochrona zwierząt, miejsc występowania, sankcje karne,
obowiązek rekompensaty strat)**

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.

**Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w
sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych
ochroną.**

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

**Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w
środowisku i ich naprawie.**

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Gdzie uzyskać pomoc?

Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”

ul. Szamarzewskiego 11/6, 60-514 Poznań

www.salamandra.org.pl, biuro@salamandra.org.pl

tel./fax: 061 662 86 06

Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „pro Natura”

ul. Podwale 75; 50-449 Wrocław

www.eko.org.pl/pronatura, pronatura@pronatura.org.pl

tel./fax: 071 343 09 58

Andrzej Kepel
Przemysław Wylegała
Radosław Jaros
Rafał Szkudlarek
Renata Paszkiewicz

**Docieplanie budynków
w zgodzie z zasadami
ochrony przyrody**

Standardy montowania ukryć dla ptaków i nietoperzy jako element prac dociepleniowych

Przemysław Wylegała
Radosław Dzieciolowski
Radosław Jaros

Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”

Wykonano na zlecenie Fundacji EkoFundusz

Poznań 2008